

AXBOROT TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA YAPON TILI DARSLARINI OLIB BORISH

Jo'ramurodova M

SamDChTI magistranti

Juramurodov D

Samarqand davlat chet tillar instituti

Annotatsiya: *Ushbu maqolada yapon tilini o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalaridan va zamonaviy metodlardan foydalanish, dars jarayonlarini samarali tashkil etish usullari, mazmun va mohiyati yoritildi.*

Kalit so'zlar: *kommunikatsiya texnologiyalari, axborot oqimi, mustaqil mashg'ulotlar, an'anaviy ta'lim.*

Ta'lim jarayonida axborot – kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish zamon talabidir. O'qitishning zamonaviy usullari va axborot – kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llamasdan turib, o'qituvchi o'z kasbiy faoliyatida samarali natijalarga erisha olmaydi. Ammo bunda ta'limning maqsad va mazmuni, usul va vositalari hamda tashkiliy shakllarini to'g'ri tanlash muhim ahamiyatga ega.

Axborotlar oqimining ortib borishi va ta'lim metodlarining murakkablashishi bilan ta'limni asosan an'anaviy usulda tashkil etish tobora qiyinlashib bormoqda. Axborot texnologiyalari vositalari o'quv jarayonida alohida ahamiyatga ega bo'lib, ta'lim sohasi uchun nihoyatda keng imkoniyatlarni taqdim qiladi.

Yapon tilini o'rgatish va o'rganish jarayonida axborot texnologiyalarining qanday foydali tomonlari bor? Ularning foydali tomonlari shundaki, ular o'z navbatida fanga nisbatan qiziqishni yuzaga keltiruvchi eng muhim omillardan biridir. Chunki, axborotlarning jamlanganligi, ko'rgazmaliligi, ya'ni turli xil taqdim etish imkoniyatlarining mavjudligi, animatsiyalardan foydalanish, ta'lim-tarbiya oluvchilarning yoshi va fiziologik xususiyatlariga mos axborotlarni taqdim etib borish talabalarda ta'limga bo'lgan qiziqishni va bilim olishga bo'lgan ichki harakatlantiruvchi kuchlarni yuzaga keltiradi. Axborotlashtirish axborot jarayonlarini rivojlantirish vosita va sharoitlarining butun majmui bo'lib, tegishli texnik, bazani yaratish, tashkiliy, iqtisodiy, madaniy-ma'rifiy islohotlar qilishni o'z ichiga oluvchi jarayon bo'lib, u ta'limni texnologiyalashtirishga keng imkoniyatlar yaratadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari auditoriya va mustaqil mashg'ulotlarni yanada qiziqarli va ishonchli, o'rganiladigan axborotning katta oqimini oson o'zlashtiriladigan qilish imkonini beradi.

Yapon tilini o'rganish jarayoni talabalarda qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin. Chunki yapon tilidagi kelishiklarni, so'zlashuvning hurmat shaklini va ayniqsa “Kanji” -漢字 (yapon ieroglifi)larni o'rganish ancha murakkab. Bunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining yordami kerak bo'ladi. Negaki axborot texnologiyalari ta'lim oluvchining xatti-harakatiga zudlik bilan javob berish, turli

toifadagi ta'lim oluvchilar uchun materialni takrorlash, tushuntirish, puxtaroq tayyorgarlikka ega bo'lgan ta'lim oluvchilar uchun yanada murakkab va o'ta murakkab materialga o'tish imkoniyatini ta'minlaydi. Bunda individual sur'atlarda o'qitish oson va tabiiy tarzda amalga oshiriladi.

Yapon tili darslarini axborot – kommunikatsiya texnologiyalari asosida o'qitish o'qituvchi va ta'lim oluvchilar ishini ancha osonlashtiradi va quydagi imkoniyatlarni yaratadi:

- O'qituvchini takrorlanuvchi mehnatdan xalos etadi va uning vaqtini tejaydi;
- yaqqol tasvirlar natijasida talabalarda fazoviy tasavvurlar shakllanadi;
- Talabalarning ish tartibini tez o'zlashtirishini ta'minlaydi;
- Fanga oid nazariy ma'lumotlar ko'rgazmali vositalar (rangli tasvirlar, ularning fazoviy ko'rinishlari) yordamida tushuntiriladi va natijada talabalarda ilmiy bilishga ehtiyoj ortadi;

Texnologiyalar takomillashib borgani sari o'qituvchining roli ta'lim jarayonini boshqarish bo'lib qoladi. Lekin bu holat o'qituvchining ta'limdagi o'rnini hech kamaytirmaydi va uni chetga surib chiqarmaydi. Ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchi vazifasini tubdan o'zgartiradi. An'anaviy ta'limda o'qituvchining vazifasi axborot berish (mavzuni tushuntirish, takrorlash, mustahkamlash va h.k.) bo'lsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari qo'llanganda bu vazifalarni kompyuter bajaradi (o'quv materialini kompyuter xotirasiga yoki SD disklarga kiritilgan bo'ladi), o'qituvchining asosiy vazifasi o'quvchining anglash faoliyatini boshqarish, o'quv jarayonini rejalashtirish va nazorat qilish bo'ladi.

Axborot texnologiyalari, kompyuterlashgan darslarning o'ziga xos tomonlari mavjuddir:

- o'quv materiallari alohida – alohida bo'laklarga (bloklarga) bo'linadi. Masalan yapon tilini o'rgatishda keng foydalaniladigan “みんなの日本語”

“Minnano Nihongo” darsligini olaylik. Ushbu kitobdagi har qanday darsni 3 ga bo'lish mumkin, ya'ni avval yangi so'zlar va ierogliflar, keyin grammatik qurilish va dialoglar;

- o'quv jarayoni ham ketma–ket olib boriladi. Proektor yordamida ierogliflarning yozilishi beriladi, yangi grammatik shakllar ko'rsatiladi, dialoglar CD disklar orqali tinglanadi va yangi so'zlar hamda grammatik shakllar yordamida tuzilgan videomateriallar ekran orqali namoyish etiladi;

- o'quvchining o'zlashtirishdagi har bir harakati nazoratga olinib, monitoring yo'lga qo'yiladi.

- o'quv – vazifani bajarib bo'lishi bilan o'quvchini o'zlashtirish uchun navbatdagi vazifa berib boriladi. Shu tariqa bosqichma – bosqich o'zlashtirishga muhit yaratilib boriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “ O'zbekiston Respublikasining jamoat ta'lim axborot tarmog'ini tashkil etish to'g'risida”gi 2005 yil 28 sentyabrdagi PQ-191-sonli qarori.
2. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch.- T.: “O'zbekiston”, 2009.
3. Begimqulov U.SH. Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari.- T.: “Fan”, 2007.
4. J.Yo'ldoshev, F.Yo'ldosheva, G.Yo'ldosheva. Interfaol ta'lim sifat kafolati. – T.: 2008-yil